

BUDAPESTI MŰSZAKI ÉS GAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM Pattantyús-Ábrahám Géza Gépészeti Tudományok Doktori Iskola Minőségbiztosítási Terv

A doktori képzés és fokozatszerzés minőségbiztosításának elveit és módszereit elsősorban a BME Doktori és Habilitációs Szabályzat (BME DHSZ), a BME Tanulmányi és Vizsgaszabályzat (BME TVSZ), valamint a Doktori Iskola működési szabályzata rögzíti. Az alábbiak részben ezekkel átfedő, részben ezeken túlmutató követelményeket ismertetünk, nem kitérve viszont a kapcsolódó jogszabályokban megjelenő kötelező minőségbiztosítási elemekre ([2011. évi CCIV. törvény a nemzeti felsőoktatásról](#), a doktori iskolákról, a doktori eljárás rendjéről és a habilitációról szóló [387/2012. \(XII.19.\) Kormányrendelet](#), valamint a MAB doktori képzésre vonatkozó határozatai).

A Pattantyús-Ábrahám Géza Gépészeti Tudományok Doktori Iskola (továbbiakban: Doktori Iskola) jelen Minőségbiztosítási Szabályzata a doktori képzés és a fokozatszerzés hat kiemelt fázisának szabályozásán keresztül kívánja elérni, hogy a Doktori Iskola egészének minősége stabil és magas szintű legyen. E kiemelt fázisok a következők:

1. Doktori témák meghirdetése.
2. Felvétel a doktori képzésre.
3. A doktori képzés tantárgyai.
4. A hallgatói előrehaladás felügyelete.
5. A PhD fokozatszerzés követelményei.
6. A PhD fokozatszerzési eljárás.

1. Doktori témák meghirdetése

(a) A Doktori Iskola évente (jellemzően az év végén) PhD témajavaslatokat kér be a képzésben részt vevő szervezeti egységektől. Az egyes témajavaslatokhoz meg kell adni a témakiírók adatait is. A témakiírókkal szembeni általános követelmény, hogy doktori fokozatuk megszerzésétől számított legalább 2 évi szakmai gyakorlattal kell rendelkezniük, illetve egy témavezető egyidejűleg legfeljebb 3 doktorandusz munkáját irányíthatja. Az általános feltételek mellett mind a doktori témát, mind a témakiíró személyét a Doktori Iskola Tanácsának (DIT) kell jóváhagynia, amelynek tagjai kiemelkedően magas szakmai-tudományos elvárásoknak felelnek meg (ld. a Doktori Iskola Működési Szabályzata). Külső témavezetés (és ezen belül a külső kutatóhelyen megvalósuló témavezetés) a Doktori Iskolával együttműködési megállapodást kötött intézményekben lehetséges, ahol a szerződés alapján biztosított a kutatás szellemi és infrastrukturális háttere, és rendezett a hallgató foglalkoztatásra irányuló jogviszonya.

(b) A témakiírókkal szemben elvárás az aktív kutatói tevékenység, aminek része, hogy a téma meghirdetését megelőző 5 év tudományos közleményeinek mutatói haladják meg a Doktori Iskola fokozatszerzéshez előírt publikációs követelményeit.

(c) A DIT által jóváhagyott, meghirdetésre kerülő doktori témák megtekinthetők a www.doktori.hu lapon és a Doktori Iskola honlapján. A felvételi követelményekről és a Doktori Iskolába felvettek névsoráról rendszeresen megújított, nyilvános tájékoztató található a Doktori Iskola honlapján. Témavezetővé válik az az témakiíró, akinek meghirdetett témájára jelentkező hallgató felvételt nyer, és beiratkozik a doktori iskolába.

(d) Minden doktoranduszhoz egy és csak egy témavezető tartozik, aki teljes felelősséggel irányítja és segíti a témán dolgozó doktorandusz tanulmányait, kutatási munkáját, illetve a doktorjelöltek fokozatszerzésre való felkészülését. Kettős témavezetés csak nemzetközi együttműködés keretében

végzett képzés, vagy interdiszciplináris kutatási téma esetén lehetséges a DIT által elfogadott és az EHBBDT előzetes hozzájárulásával meghirdetett témakiírás alapján.

2. Felvétel a doktori képzésre

(a) A Doktori Iskola évente kétszer (ősz-tavaszi) felvételi *pályázati felhívást* ad ki, amely tartalmazza a témakiírásokat, valamint a doktori képzésbe történő felvétel formai és tartalmi követelményeit. A jelentkezőknek felvételi beszélgetésen kell részt venniük, melynek célja a megfelelő felkészültség ellenőrzése. A felvételi beszélgetés a DIT által kijelölt Felvételi Bizottság előtt zajlik. A felvételi vizsgán való részvétel feltétele a fogadókészség írásban történő biztosítása a témavezető, valamint a fogadó szervezeti egység részéről.

(b) A felvételi folyamat a Doktori Iskola és a Kar számos személye és testülete által ellenőrzött: a Felvételi Bizottság jelentése alapján a DIT javaslatot tesz a Kar Dékánjának a felvételre, valamint az állami ösztöndíjak odaítélésére. A felvételi döntéseket a Kar Dékánja hozza meg.

3. A doktori képzés tantárgyai

(a) A tárgyak képzésbe történő elfogadásáról, illetve a kínálat felújításáról – minden félév előtt – a DIT dönt. A képzés tantárgyait háromévenként felülvizsgáljuk.

(b) A Doktori Iskola oktatói alkalmasságát a DIT folyamatosan ellenőrzi: a Doktori Iskola oktatói csak azok a tudományos fokozattal rendelkező oktatók és kutatók lehetnek, akiket – a Doktori Iskola vezetőjének javaslatára – a DIT az adott időszakra alkalmasnak tart a Doktori Iskola keretében oktatási, kutatási és témavezetői feladatok ellátására.

(c) A Doktori Iskola aktuális képzési tervéről, illetve tantárgyairól és oktatóiról rendszeresen frissített, nyilvános tájékoztató található a Doktori Iskola honlapján.

4. A hallgatói előrehaladás felügyelete

(a) A hallgatók tanulmányi teljesítményét és előrehaladását tanévenként a DIT értékeli a doktorandusz munkabeszámolók alapján. A szemeszterenként benyújtandó munkabeszámoló a Doktori Iskola honlapjáról letölthető nyomtatvány szerint tartalmazza a tanulmányi és kutatási eredmények összesített mutatóit (beleértve a PhD témakörében készült publikációkat, konferencia és szemináriumi előadásokat).

(b) A DIT külön is figyelemmel kíséri a hallgatók tudományos teljesítményeinek azon elemeit, amelyek majd a fokozatszerzési eljárás megindításához lesznek szükségesek (publikációk száma és minősége).

(c) A DIT értékelése alapján a Kar Dékánja a tanulmányaikban vagy kutatómunkájukban nem megfelelően haladó államilag támogatott hallgatókat átsorolhatja az önköltséges képzésbe. (ld. BME TVSZ 27. § (9).)

(d) A Doktori Iskola az egyetemen alkalmazott egységes monitoring eljárással nyomon követi a fokozatot szerzett hallgatók életútját. Ennek eredményét a Doktori Iskola időszakos önértékeléseiben a www.doktori.hu adatbázisában hozza nyilvánosságra.

5. A PhD fokozat követelményei

(a) A doktori fokozat általános követelményeit a BME DHSZ részletesen szabályozza.

(b) A fokozat megszerzéséhez – a BME DHSZ 15. § (6) szerint – a Tudományági Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács (HBDT) által kidolgozott, a szakterület sajátosságait is figyelembe vevő, részletes doktori követelményrendszernek is eleget kell tenni. Ezek a Doktori Iskola honlapján keresztül nyilvánosságra kerülnek.

(c) A HBDT által kidolgozott fokozatszerzési követelményrendszert – a BME DHSZ 7. § (7) g) szerint – az Egyetemi Habilitációs Bizottság és Doktori Tanács (EHBDT) is jóváhagyja. A követelményrendszer kiemelt részeként megjelenő publikációs követelmények EHBDT általi jóváhagyásához az EHBDT – a honlapján nyilvánosságra hozott – általános (BME szintű) minimumkövetelményeket határoz meg.

(d) A doktori szigorlatok színvonalának folyamatos felügyelete mellett, a HBDT a szigorlati tárgyakat három évente felülvizsgálja. A Szigorlati Bizottságokat minden esetben a HBDT jelöli ki.

6. A fokozatszerzési eljárás

(a) A fokozatszerzési eljárás szabályait részletesen ismerteti a BME DHSZ (15. § - 23. §).

(b) A doktori értekezést benyújtás előtt munkahelyi vitára kell bocsátani. A vitában a dolgozatot két (legalább egy külső és legfeljebb egy belső), legalább doktori fokozattal rendelkező opponens értékeli. A vita lefolyását és különösen az értekezés módosításával kapcsolatos véleményeket, megállapításokat jegyzőkönyvben kell rögzíteni. A jegyzőkönyv melléklete az opponensi vélemény. Az értekezés jelentős átdolgozása esetén a munkahelyi vitát ismét le kell folytatni. A munkahelyi vitára – a szervezeti egység munkatársain kívül – meg kell hívni az illetékes dékánhelyettest és alprogramvezetőt is.

(c) Az értekezés benyújtása után – a HBDT által kijelölt – Bíráló Bizottság tagjai megkapják a teljes eljárási anyagot. Az opponensek személye a bírálatok elkészültéig nem nyilvános. A Bíráló Bizottság tagjai az opponensi véleményeket mindkét bírálat beérkezése után, a jelölt erre adott válaszait pedig legkésőbb a védés előtt egy héttel elektronikus formában kapják meg. A nyilvános vita meghirdetésekor az értekezés és a téziszfüzet nyilvánossá válik a Doktori Iskola honlapján.

Záró megjegyzések

A Doktori Iskola Minőségbiztosítási Szabályzatával az alábbi minőségbiztosítási elvek kiemelt érvényesülését kívánja elérni:

(1) A szakmai kontroll elve. A doktori képzés és fokozatszerzés teljes folyamatán keresztül érvényesíteni kell a nemzetközi és hazai szakmai–tudományos közvélemény kontrollját.

(2) A tudományetikai követelmények figyelembevételének elve. A minőségirányítási rendszer kialakítása és működtetése során érvényesíteni kell a Magyar Tudományos Akadémia Tudományetikai Bizottságának állásfoglalásait.

(3) A nyilvánosság elve. A minőségbiztosítási rendszer főbb fázisai a szakmai és tudományos közvélemény számára széles körűen nyilvánosak legyenek.

(4) A visszacsatolás elve. A doktori képzésben részt vevő oktatók, témavezetők és a Doktori Iskola különböző tanácsainak tagjai folyamatos visszajelzést kapjanak tevékenységük színvonaláról, és legyen lehetőségük a tapasztalataik visszacsatolására.

(5) A minőség központúság elve. A minőségirányítási rendszer kialakításával és működtetésével el kívánjuk érni, hogy mind hallgatónk, mind oktatóink igény szintje folyamatosan növekedjék önmagukkal és környezetükkel szemben, ugyanakkor váljon értékrendjük integráns részévé a

tudománnyal szembeni alázat, gondolkodásuk egyik alappillérvé a kezdeményezőkézség és a kreativitás.

(6) A szellemi tulajdon védelmének elve. A minőségirányítási rendszer fejlesztésének is hozzá kell járulnia ahhoz, hogy az egyetemi doktori képzés a jövőben is álljon teljes összhangban az Európai Unió és a Magyar Köztársaság szellemi tulajdon védelmére irányuló törekvéseivel.

(7) Az egyéni felelősség érvényesítésének elve. Egy tudományos iskola kialakítása és működtetése csapatmunka, de ez csak akkor lehet sikeres, ha egyértelműen tisztázott, kinek mi a feladata és felelősségi köre a képzés és kutatás folyamatában.

(8) A folyamatok dokumentálásának elve. A doktori képzéssel kapcsolatos valamennyi döntési pontról készüljön dokumentáció. A dokumentáció ellenőrzése a minőségirányítási rendszer alapvető feladata. A doktori képzés egészen belül fontos célkitűzés, hogy a képzésben érintett oktatók adminisztratív terhelése ne növekedjék a minőségirányítási rendszer kialakítása és működtetése folyamán.

Budapest, 2013. szeptember 24.

Dr. Stépán Gábor
a Doktori Iskola vezetője